

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882. Första Kammaren. N:o 18.

Lördagen den 11 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Herr Statsrådet *Themptander* aflemnade Kongl. Maj:ts nedan-
nämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o med förslag till ny tulltaxa m. m.;

2:o angående nedsättning i bevillningen för utländske eller
andre här i riket icke mantalskrifne handlande och handelsexpe-
diter; samt

3:o angående öfverlåtelse på Ingelstads och Jerrestads härads
tings- och fånghusbyggnadsskyldige invånare af eganderätten till
kronogatehuset N:r 16 Hammenhög.

Herr Grefven och Talmannen mottog dessa propositioner med
förklarande att de skulle af Kammaren i grundlagsenlig ordning
behandlas.

Justerades protokollet för den 4 i denna månad.

Anmälades och bordlades:

Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 5, angående hvitbets-
sockertillverkningsafgiften; och

Lag-Utskottets utlåtande N:o 24, i anledning af väckt motion
om förändrad lydelse af 3 § i lagen angående eganderätt till skrift
den 10 Augusti 1877.

Föredrogs och bordlades de begge här ofvan först nämnda Kongl. propositioner, som vid detta sammanträde till Kamraren öfverlemnats.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts denna dag öfverlemnade nådiga proposition till Riksdagen, angående öfverlåtelse på Ingelstads och Jerrestads härads tings- och fånghusbyggnadsskyldige invånare af eganderätten till kronogatehuset N:o 16 Hammenhög.

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets den 8 innevarande Mars bordlagda utlåtande N:o 27, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående J. Bergströms, W. Carlbergs, med fleres, frikallande från borgensansvarighet för återbetalning af två åt Vessman—Barkens jernvägsaktiebolag beviljade statslån.

Föredrogs och lades till handlingarne Bevillnings-Utskottets den 8 i denna månad bordlagda memorial N:o 3, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i afseende å 1:sta punkten af Utskottets betänkande N:o 2 angående vilkoren för försäljning af bränvin.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Bevillnings-Utskottets den 8 innevarande månad bordlagda betänkande N:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående med Frankrike afslutade nya handels- och sjöfartstraktater; hvarjemte beslöts att detta betänkande skulle företagas till behandling vid det sammanträde, som komme att hållas nästa Onsdag.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att enligt mellan Kamrarnes Talmän träffad öfverenskommelse omröstningar jemlikt 65 § Riksdagsordningen komme att Lördagen den 18 innevarande Mars anställas öfver de voteringspropositioner, som dessförinnan blifvit af båda Kamrarne godkända.

Föredrogs och biföllos Banko-Utskottets den 8 i denna månad bordlagda memorial:

N:o 4, i fråga om pension vid afskedstagandet åt Ombudsmannen vid Riksbankens afdelningskontor i Göteborg C. F. Jacobsson;

N:o 5, i fråga om afskrifning ur Riksbankens hufvudkontors räkenskaper af åtskilliga fordringar; och

N:o 6, i fråga om afskrifning ur afdelningskontorets i Göteborg räkenskaper af åtskilliga fordringar.

Föredrogs Lag-Utskottets den 8 innevarande Mars bordlagda utlåtande N:o 23, i anledning af väckt motion om ändring af 30 § Konkurslagen. *Ändring af 30 § Konkurslagen.*

Grefve Strömfelt: För att bringa 30 § Konkurslagen i näraste öfverensstämmelse med 65 § Utsökningslagen har Utskottet så tillvida instämt med motionären, att Utskottet ansett att den bestämmelse, som finnes intagen i Utsökningslagen, att en gäldenär, hvilkens tillgångar äro ytterst klena, skulle vara berättigad att, jemte hvad till underhåll för en månad tarfvas, från boet utbekomma och behålla nödiga arbetsredskap eller andra lösören, dock ej öfver ett värde af 75 kronor, äfven bör införas i Konkurslagen. Såväl 65 § Utsökningslagen som 30 § Konkurslagen finnas i Lag-Utskottets utlåtande intagna, den förra å första sidan, den senare å sidan 2, och behöfva således icke af mig uppläsas. Jag ber att få göra en kort jämförelse dem emellan. Båda bestämma såsom vilkor för att en gäldenär skall få åtnjuta underhåll, att han icke skall kunna annorledes sig, sina barn och sin hustru försörja eller att han saknar utväg till nödortfigt uppehälle; likaså, att under sådana förhållanden skola undantagas nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn. Vidare bestämmer Utsökningslagen, att för den gäldenär, som saknar utväg till nödortfigt uppehälle, skall af det förråd, som i huset finnes, undantagas hvad till underhåll för en månad tarfvas. Konkurslagen deremot bestämmer, att en sådan gäldenär skall åtnjuta underhåll i två månader.

Hvad nu först beträffar, att gäldenären vid utmätning skall bekomma underhåll af sitt eget förråd, men vid konkurs af konkursboet, så betingas dessa stadganden af de olika förhållanden, i hvilka gäldenären i de båda fallen står till egendomen. Vid utmätning är gäldenären ännu i besittning af sin egendom; vid konkurs har han afträdt sin egendom till *borgenärerna*, hvilka medelst formen af konkursförvaltning hafva inträdt i besittning af gäldenärens bo. I båda fallen är det dock meningen, att underhållet skall utgå af gäldenärens egendom.

Hvad åter angår tidsskilnaden för underhållet, så betingas denna af de olika omständigheter, hvari gäldenären genom utmätning och genom konkurs försättes. Vid utmätning, der underhållet är bestämdt till en månad, har gäldenären ännu sin hand-

Ändring af
30 § Konkurs-
lagen.
(Forts.)

lings- och arbetsfrihet kvar, men vid konkurs, då underhållet utgår under två månader, har han för viss tid blifvit beröfvad denna frihet, alldenstund 19 § Konkurslagen säger: "Ej må, från den dag, gäldenär gjort ansökning om sin egendoms afträdande eller medgifvit borgenärs yrkande derom eller erhållit del af Rättens beslut, det hans egendom afträdas skall, intilldess han uppteckningen af sitt bo med ed fäst at och boet till den, som, efter hvad i 9 § sägs, förordnas att detsamma omhändertaga, eller till gode män öfverlemnad, gäldenären sig från sitt hemvist begifva vid andra tillfällen, än då han besöker den offentliga gudstjensten, eller skall vid Rätten, eller annorstädes, för meddelande af upplysningar rörande boet, på kallelse sig inställa." Denna tidsskilnad i underhållet har uppenbarligen sin grund deri, att gäldenären vid konkurs beröfvas sin frihet och att han genom arrest, så att säga, som lagen under viss tid ålägger honom, beröfvas möjligheten att bidraga till sitt och familjens uppehälle.

Så långt kunna dessa lagar anses vara öfverensstämmande, men nu innehåller dessutom 65 § Utsökningslagen det tillägg, att der ställningen för en gäldenär är så utblottad, att han saknar utväg till nödtorftigt uppehälle, så skola arbetsredskap eller andra lösören, dock ej öfver ett värde af 75 kronor, undantagas. Det är detta stadgande, som saknas i Konkurslagen, och Utskottet har lika litet som motionären kunnat inse, hvarför en gäldenär, som *icke* har afträdt sina tillgångar till borgenärernas förnöjande, skall af lagen vara försatt i en bättre ställning i afseende på förmågan att bidraga till sitt och familjens underhåll, än den gäldenär, som *på en gång* afträdt *all* sin egendom till borgenärerna. Utskottet har ansett detta icke vara öfverensstämmande med rättvisa och billighet och därför kommit till det slut, som nyss här upplästes och till hvilket jag anhåller om Kammarens bifall.

Herr Bergström: Herr Grefve och Talman! En ledamot af denna Kammare, hvilken afgifvit reservation mot Utskottets betänkande, har uttalat en grundsats i fråga om lagförändringar, som synes mig obetingadt riktig och säkerligen ock torde vinna denna Kammares bifall. Herr ledamoten Grefve Mörner har nemligen yttrat, att lagförändringar ej böra vidtagas utan att verkligt behof deraf förefinnes. Godkännes denna grundsats, så återstår för den, som vill åstadkomma en lagförändring, att visa, att den är af behofvet påkallad. Med afseende på den nu föreslagna förändringen vågar jag bestrida sådant; den är icke af behofvet påkallad. Först och främst lär det ytterst sällan ifrågakomma, att en gäldenär, som är så fattig, att det för honom är af vigt att få ur konkursboet utbekomma arbetsredskap eller andra lösören till ett värde af 75 kronor, blir försatt i konkurstillstånd, ty antagligen räcka då tillgångarne icke till att betäcka konkurskostnaderna, och 126 § Konkurslagen stadgar, att, då konkursboets tillgångar ej förslå till kostnaderna för boets utredning och konkursakens behandling, skall vidare behandling af konkurs-

saken ej ega rum, derest ej inom trettio dagar borgenär eller gäldenär visar, att tillräckliga medel för konkurssakens fortsättning äro att tillgå. Jag tror således icke, att någon klok borgenär väcker fråga om att försätta en gäldenär med så ringa tillgångar i konkurstillstånd.

En villomening är det ock, att man anser förhållandena vid utmätning och konkurs vara alldeles lika. Så är det icke! En utmätning kommer plötsligt på; gäldenären blir helt oväntadt utsatt för utmätningen och då är det rätt och billigt, att honom lemnas några förmåner, som icke få förekomma vid konkurs. Men i andra hänseenden är Konkurslagen lika mild som Utsökningslagen, ty, såsom Utskottet upplyser, men motionären förtiger, får gäldenären i begge fallen undantaga nödiga gång- och sängkläder för sig, hustru och oförsörjda barn. Deremot är gäldenären vid ett utmätningstillfälle ingalunda ovilkorligen berättigad till underhåll. I 65 § Utsökningslagen står nemligen endast, att "saknas utväg till nödortfigt uppehälle; då skall af det förråd, som i huset finnes, undantagas hvad till underhåll för en månad tarivas", men finnes intet sådant förråd, så talar lagen ingalunda om, att något inköp af sådant förråd för hans underhåll skall ega rum. I sådana bon, hvarom här är fråga, lär aldrig finnas något förråd, som räcker till underhåll för en månad. Deremot stadgar Konkurslagen såsom regel, att gäldenären skall njuta underhåll i 2 månader, och denna tid kan blifva ytterligare utsträckt, der ej inom nämnda tid bouppteckningen kan med ed fästas och boet till gode män öfverlemnas. Endast i det fall, att han kan sjelf sig försörja, gäller icke denna regel. Men hör han till den kategori, som afses i motionen, lär han nog utfå sina arbetsredskap, enär sådant säkerligen utgör en nödvändig förutsättning för möjligheten, att han skall kunna sjelf försörja sig och boet sålunda undgå den lagstadgade skyldigheten att i två månader underhålla honom. Jag kan således icke finna, att den föreslagna förändringen är af behofvet påkallad.

Den svenska Riksdagen begagnar det parlamentariska initiativet i sådan utsträckning, att, jag vågar påstå det, en frivillig inskränkning af dess utöfning kunde vara af behofvet påkallad. I synnerhet de, som hafva den tunga pligten att i Utskott bereda dessa mångfaldiga och olikartade förslag om ändringar i lagen, kunna af hjertat önska, att Riksdagen med mera hofsamhet begagnade sitt initiativ i den vägen, ty visst är att flertalet af de förslag, som väckas, icke kunna få framgång, emedan de icke stå i harmoni med den öfriga lagstiftningen. Deras förberedande behandling i Utskott borttager mycken och dyrbar tid, som kunde bättre användas på andra viktigare ärenden. Från Frankrike ljuder samma klagan öfver missbruk af det parlamentariska initiativet. Detta bör icke saknas i någon representation, men det bör med varsamhet och urskilning användas, hvilket jag tror att man icke gör i vårt land. Derför är det af så mycket större vikt, att man icke bifaller sådana förslag om lagförändringar, som icke äro af verkligt behof påkallade.

Ändring af
30 § Konkurs-
lagen.
(Forts.)

Ändring af På dessa grunder får jag yrka afslag å Utskottets betän-
30 § Konkurs- kande.
lagen.
 (Forts.)

Herr Jöns Pehrsson: Det har uttalats af den siste talar-
 ren, ordföranden i Lag-Utskottet, att denna Kammare väl kommer
 att afslå detta Utskottets förslag, och det går nog äfven så, efter-
 som han i allmänhet är sannspädd, men detta är icke något till-
 räckligt skäl för mig att låta betänkandet afslås utan att deremot
 nedlägga min ringa protest.

Vid den tid, då den nya Utsökningslagen antogs, gick Riks-
 dagen beredvilligt in på, att den fattige gäldenären icke skulle
 helt och hållet utblottas, utan han skulle få hafva några materia-
 lier qvar för att kunna försörja sig och de sina. Enligt Konkurs-
 lagen deremot får den fattige gäldenären icke behålla några ar-
 betsredskap, äfven om han lyckats att icke lemna någon särdeles
 stor differens mellan sina skulder och tillgångar. Detta är icke
 rättvist, och därför tror jag, att Utskottet i detta fall har handlat
 välbetänkt, då det sökt att åstadkomma öfverensstämmelse mellan
 de två lagarne, och jag tror för min del äfven, att Kammaren
 handlade välbetänkt, om den bifölle Lag-Utskottets förslag.

Samme talare klagade, att så många omogna förslag väckas
 och detta måtte äfven i allmänhet vara Lag-Utskottets åsigt, men
 detta bevisar icke, att inga reformer äro erforderliga; och när nu
 en sådan föreligger, som det enkla förståndet säger vara nyttig
 och som Lag-Utskottet tillstyrkt, så är det väl icke skäl för Riks-
 dagen att afslå densamma. Jag yrkar därför bifall till Lag-
 Utskottets förslag.

Herr Forssell, Otto Herman: Utskottet och motionären
 hafva båda utgått från den förutsättningen, att det icke skulle
 vara någon skilnad i gäldenärens ställning vid utmätning och hans
 ställning vid konkurs, samt att utmätningssökanden står i samma
 förhållande till honom, å ena sidan, som borgenärerna i konkurs,
 å andra sidan. Är den åsigten riktig, så har Utskottet kommit
 till rätt resultat. Men det finnes en väsentlig skilnad. I det fall,
 då utmätning sökes, så försöker en af borgenärerna att få *före-
 trädesrätt* i tillgångarne framför de andra. Deri bör man söka
 grunden, hvarför gäldenären icke kan få utblottas på allting; det
 är således icke blott för hans egen skull, utan äfven för hans
 många andra borgenärers, som lagen har velat, att gäldenärens
 ställning icke skall *ändå mera* försämras. Det är en väsentlig
 skilnad mellan konkurs, der *alla* fordringsegarne på en gång komma
 tillstädes, och utmätning, der *en* fordringsegare söker att komma
 före de andra. Det är därför icke förvånande, om lagstiftaren är
 mildare vid utmätning än vid konkurs.

Jag yrkar afslag å Utskottets förslag.

Herr Samzelius: Om det är sant, hvad Lagberedningen
 yttrat, att det är lagstiftningens förnämsta uppgift att söka icke
 huru den rike skall kunna blifva rikare, utan huru den fattige må

blifva mindre fattig, så är denna fråga icke så obetydlig, som den vid första påseendet kan synas. Den rör nemligen den stora massan af folket. Den rör företrädesvis arbetarnes konkurser. Vid sådana konkurser har det, efter hvad i Utskottet blifvit upplyst, brukat så tillgå, att något underhåll icke lemnats, emedan gäldenären i regeln ansatts kunna försörja sig sjelf. Han har således endast haft rättighet, enligt konkurslagen, att undantaga nödiga gång- och sängkläder för sig, hustru och oförsörjda barn. Han har icke haft rätt att utöfver dessa uttaga så mycket som en säng, en soffa eller dylikt, icke ens sitt barns vaggga, ty i lagen står endast nödiga gång- och sängkläder. Att tillvägagå med sådan hårdhet är stridande mot den humanitetsprincip, som gjort sig gällande i lagstiftningen äfven hos andra folk och icke minst hos folket på andra sidan Atlanten, der vid utmätning och konkurs få undantagas effekter till vida större belopp än här blifvit ifrågasatt, ja till och med till ett värde af mer än 1,000 kronor. Med den jemna kommunikation, som finnes mellan Amerika och Sverige, så sprides allt mer och mer kännedomen om, huru mildt man behandlar de fattiga der, och huru strängt de behandlas här. Denna jemförelse är icke förmånlig för oss.

Hos arbetarne höjas anspråk både befogade och obefogade. Jag anser, att man bör tillmötesgå dem, som äro grundade på rättvisa och billighet, på det man må ega styrka att motstå dem, som sakna sådan grund. I Utsökningslagen har man sökt tillmötesgå deras billiga anspråk och icke ansett det vara skäl att till förmån för några hårda fordringsegare utblotta den fattige arbetaren till det yttersta och kasta honom på fattigvården. Jag tror också, att en af denna Kammares största uppgifter är att företrädesvis bevaka de icke representerades rättigheter, att visa att människovänliga känslor här tala åtminstone lika mycket som i Medkammaren. Jag skulle derföre blifva mycket ledsen, om Kammaren vid fattandet af beslut i denna fråga visar, att den handlar i fullkomlig strid mot i fjor, då den biföll förslaget om, att minimum, som skulle undantagas från beskattning, borde höjas till 600 kronor, då Andra Kammaren bibehöll det nuvarande eller 400 kronor. Detta beslut visade nemligen, att Kammaren hade en öppen blick för arbetarnes bästa.

När ett konkursbo är så obetydligt, att de redskap, som skulle undantagas icke hafva högre värde än 75 kronor, så lär aldrig någon utdelning till borgenärerna komma i fråga, utan alla tillgångarne åtgå till konkursomkostnader, och då frågar jag: är det icke bättre att låta arbetaren behålla sin ringa egendom än att förvandla den i protokollslösen och kallelsepenningar? Enligt min tanke är detta vida bättre. Här i Stockholm har jag sett, huru det vanligen tillgår. Här är man i allmänhet icke så hård, att man tager bort det sista från arbetaren; människokärleken får dervid supplera, hvad lagen är för sträng. Men det har uppgifvits i Utskottet, att då en arbetare på landet försattes i konkurs, förfara icke auktionsförrättare och andra vederbörande så human, utan der behöfver verkligen arbetaren skydd af lagen. Då så är,

*Ändring af
30 § Konkurs-
lagen.
(Forts.)*

Ändring af hemställer jag, huruvida icke de, som önska en lagförändring,
30 § Konkurs- hafva uppvisat skäl derför.
lagen.
(Forts.)

Ordföranden i Lag-Utskottet har framhållit, att man icke skall ändra lagen utan verkligt behof. Jag bestrider ingalunda riktigheten af denna sats; men det har ju visats ett verkligt behof af denna lagförändring, på det man icke må kunna förfara med sådan hårdhet, som nu i allmänhet begagnas vid de smärre konkurserna i landsorten. Då Utskottets ordförande vidare sade, att man har 126 § i Konkurslagen att rätta sig efter, då tillgångarne i boet icke räcka till konkursomkostnaderna, så vill jag påpeka, att denna paragraf just visar, att man har tänkt sig det förhållandet, att det blir konkurs äfven der tillgångarne äro ytterst obetydliga. Men enligt detta stadgande företages icke afskrifningen af konkursen förr, än tillgångarne blifvit förvandlade till penningar och det visat sig, att de icke räcka till omkostnaderna. Sedan man sålunda utblottat gäldenären, afskrifver man konkursen. Det förekommer många konkurser hos oss, der man efter min tanke aldrig bort få skrida till konkurs.

Äfven i vårt grannland Norge har man visat sig öm om de mindre bemedlade. I deras konkurslag medgifves rätt att undantaga gångkläder och andra ting, som för gäldenären och hans familj äro oundgängligen nödvändiga; han kan sålunda få undantaga bord, stolar o. s. v. I en lag af den 8 Maj 1869 stadgas dessutom, att för gäld kunna icke utmätas gångkläder, som äro nödvändiga för gäldenären och hans familj. Om han har familj att försörja, så kan han derjemte efter eget val undantaga den för densamma oundgängliga egendomen till ett värde af 30 specier motsvarande 120 kronor. Man har äfven utsträckt detta så, att om han vill undantaga kreatur, t. ex. en ko, 4 får eller getter, så får han äfven undantaga foder för dem, tills de kunna utsläppas på bete. Om gäldenären är en undantagsman, som uppnått en ålder af 60 år, så kan man icke främtaga honom hans undantagsförmåner. Man lemnar således icke borgenären rätt att utpressa gäldenären till det yttersta.

Om nu här i Sverige borgenärerna vid ett tillfälle hafva tagit från gäldenären allt, hvad han eger, så får fattigvården sedan taga honom om hand. Jag kan icke finna, att detta är riktigt; en författning, som sådant medgifver, är bestämdt icke grundad på någon sund lagstiftningsprincip, och förfarandet förräder så liten medkänsla för den fattige och mindre bemedlade, att det skulle vara smärtsamt, om Kammaren nu skulle genom afslag å Lag-Utskottets betänkande gifva bekräftelse på den enligt min åsigt origtiga föreställningen, att denna Kammare icke har någon känsla för de fattigare klassernas behof.

Jag vill icke längre upptaga Kammarens tid, utan anhåller om bifall till Lag-Utskottets förslag.

Herr Wallenberg: Om den förste ärade talaren hade afvaktat reservantens yttrande, så hade troligen ingen annan behöft

vederlägga hvad från den sidan blifvit anfördt, men då icke så skett, känner jag mig manad att säga några ord.

Reservanten yttrade, att denna förändring icke är nödig eller nyttig, emedan, sade han, "det går i alla fall till så, som här föreslagits". Ja, det vill jag gerna antaga, att det gör, och att mildhet i förfaringssättet är rådande. Jag hade den äran att sitta i det särskilda Utskott, som behandlade utsökningslagen, och der dref jag den åsigten, som jag hemtat från andra länders lagstiftning, att medellöse arbetare borde skyddas, och der fick jag af dem, som stå de obemedlade närmast, det allra lifligaste understöd; och då bör det väl icke vara olämpligt att i Konkurslagen införa det nu föreslagna stadgandet, som redan finnes i Utsökningslagen.

Om det går till så, som man påstår, kan det icke skada, att det står i lagen, att det *skall* gå till så. Jag kan icke förstå, hvad man kan hafva emot att genom detta tillägg bringa Konkurslagen i öfverensstämmelse med utsökningslagen. Det är möjligt, att det vid konkurs tillgår på det uppgifna sättet, men man skall komma i håg, att det är en väsentlig skilnad mellan sådana gäldenärer, som hafva många, under sina välmaktsdagar förvärfvade vänner, och dem, som icke haft tillfälle att förskaffa sig dylika. I förra fallet blir det nog bra, och der uppträder man, som om fordringsegarne vore att klandra, och gäldenären framhålles såsom martyr; men den kategori af gäldenärer, som här är i fråga, kan icke alltid påräkna ett behandlingssätt, som grundar sig på människokärlek, och derfor anhåller jag, att Kammaren icke måtte afslå ett så anspråkslöst tillägg som det nu föreslagna blott derföre, att det är anspråkslöst.

Innan jag lemnar ordet, begagnar jag tillfället att svara den ärade ordföranden i Lag-Utskottet. Han behagade rigta en skarp förebräelse mot de motionärer, som väcka förslag om lagförändringar. Jag ber att få underrätta honom, att den mest berättigade klagan, som allmänt spörjes mot vårt nuvarande representationsätt, är att lagstiftningen icke följer med sin tid, och att vi hafva många bristfälliga lagar, som de, hvilka ega förmågan dertill, dock underlåta att förbättra.

Jag yrkar bifall till Lag-Utskottets förslag.

Grefve Strömfelt: Lag-Utskottets ordförande förmenade, att intet behof påkallat denna förändring. Jag känner för min del icke till, om något sådant behof verkligen finnes; men motionären har anfördt, att fall inträffat, då fordringsegaren hellre försatt gäldenären i konkurs än att genom utmätning utsöka sin fordran, emedan i förra fallet *alla* gäldenärens tillgångar kunde tagas, hvilket genom utmätningssätgården icke kunde ske. Vidare upplystes inom Lag-Utskottet af en ledamot från Andra Kammaren, att han kände till ett fall, som utvisade att behof förefinnes.

Lag-Utskottets ordförande sade vidare, att om så svåra fall inträffade, finge väl barmhertigheten träda emellan. Jag tror väl icke, att några så svåra fall kunnat framdragas, men detta, på-

Ändring af står jag, beror derpå, att hvarken utmättningsmän eller borgenärer
 30 § *Konkurs-*
lagen.
 (Forts.)
vågat vid svårare fall tolka ordet *förråd* i den inskränkta mening, som Lag-Utskottets ordförande tager detsamma. Jag kan icke uppfatta detta uttryck såsom han, utan anser, att ordet *förråd* måste innefatta i sig alla möjliga förråd utan undantag, således icke endast matförråd.

Vidare åberopade talaren den reservation, som finnes här vid betänkandet fogad. — Ja, när *han* gjorde det, förvånade det mig icke så mycket; men hade reservanten gjort det, skulle min förvåning varit mycket stor; ty han säger här, att vinsten af förändringen är ringa och att utlåntagandet därför bör afslås; men *ringa* förutsätter dock *någon*, och här om dagen, när han i en annan lagfråga stod i opposition mot Lag-Utskottets ordförande, vill jag minnas att han sade: om en förändring medför den ringaste vinst, inser jag icke hvarför man icke skall taga den.

En annan ärad talare yttrade, att om *gäldenärens ställning* icke är lika vid utmätning som vid konkurs, då har Utskottet rätt, men han trodde sig kunna bevisa, att ställningen för honom redan är lika, emedan Utsökningslagen lemnat den omnämnda föreskriften mindre för gäldenärens än för de öfriga borgenärernas skull, hvilkas rätt genom utmätningen blifvit rubbad. Jag ber att få för Kammaren uppläsa några få ord, hvarmed Lagberedningen inledde sitt förslag till 1877 års utsökningslag. "Stadgandet i 65 §, att gång- och sängkläder för gäldenär, hans hustru och oförsörjda barn, och hvad af det i huset befintliga förråd till deras underhåll i en månads tid tarvas, äfvensom arbetsredskap skola vid utmätning undantagas, är framkalladt af mensklighet och sedlighet och torde uppfylla hvad i förevarande hänseende billigtvis kan fordras." Nu hemställer jag, huruvida det var mildhet mot borgenärerna, som framkallade detta. Jag tror det icke, men öfverlemnar åt Herrarne, som antogo lagen af 1877, att bedöma detta.

Oaktadt Utskottet haft det missöde att råka i motsatt mening med dess ärade och högst insigtsfulle Herr ordförande, är det min pligt, och den vill jag i det yttersta fullgöra, att anhålla om bifall dertill att en sådan bestämmelse, som här blifvit uppläst, måtte få införas äfven i konkurslagen, och jag vågar att till Kammaren ställa denna uppfordran i samma mensklighets och sedlighets namn, som gjorde att Kammaren antog 1877 års utsökningslag.

Grefve Mörner: Om mitt genmål mot de ärade talare, som försvarat Lag-Utskottets här framlagda förslag, blir ofullständigt, så är det derföre att, ehuru dessa talare icke varit så fjerran från mig och ej heller talat med dämpad stämma, det dock varit mig omöjligt att fullständigt höra hvad de sagt till följd af de enskilda samtal, som blandat sitt sorl med ljudet af deras röster.

Jag vill icke ingå i svaromål på hvad den ärade talaren på kristianstadsbänken behagat yttra om denna Kammares känslor med hänsyn till de mindre bemedlades behof. Det skulle varit mig tungt, om jag deltagit i denna Kammares arbeten så många

är, som jag gjort, och icke haft medvetande om, att äfven här klappa hjertan lika varmt som i någon annan församling i Sverige, en sak, som borde vara känd och erkänd åtminstone af Kammarens ledamöter och aldrig af dem kunna på något sätt ifrågasättas.

Ändring af
30 § Konkurs-
lagen.
(Forts.)

Hvad sjelfva förslaget beträffar får jag säga, såsom jag sade för några dagar sedan i en annan fråga, att förslaget icke är särdeles stort, icke särdeles omfattande och icke en gång särdeles viktigt i och för sig sjelft, men det ligger något bakom, som gör det litet viktigare än hvad det synes vid första betraktande. Här är en motionär, som behagar skriva ned en motion; men på hvad grund? Han åberopar ingen upplysning eller bevisning i saken, utan han sätter sig att läsa några paragrafer och anser, att de icke äro fullt i harmoni med hvarandra. Ja, då lagar icke stiftas alla på en gång, utan i ett gammalt samhälle äro produkten af olika tider och olika förhållanden, måste det inträffa, att icke alla lagar äro till alla delar i full harmoni; men som båda de ifrågasvarande lagarne äro jemförelsevis unga och, då Utsökningslagen skrefs, man icke kan antaga att de, som dermed voro sysselsatta, saknat kännedom om Konkurslagens innehåll och därför, ifall de funnit det lämpligt, kunnat framkomma med förslag till ändring i denna lag, så måste den befintliga olikheten hafva uppsåtligen tillkommit. Skall då hvarje teoretisk motionärs förslag föranleda en ändring i lagstiftningen, så frågar jag: hvad skola vi få kvar? Jag anser, att hvarje land bör så länge det kan hålla på sina lagar och icke vidtaga förändringar deri oftare än det behöfs eller då mah kan visa, att lagarne föranleda orättvisor, men icke blott på grund af spekulativa funderingar, hvars värde kan vara ganska ringa. Nu är det så, att efter Utsökningslagen kan gäldenären få underhåll i en månad af det förråd, som i huset finnes, hvarjemte han kan få taga undan arbetsredskap och andra lösören till ett värde af 75 kronor; men om icke något förråd finnes, får han intet underhåll. Vid konkurs deremot *skall* gäldenären, der han sig ej annorledes försörja kan, hafva underhåll af konkursboet i två månader. Vid båda fallen får han jemväl undantaga nödiga gång- och sängkläder och till dessa lär väl äfven kunna räknas lakan och måhända till och med sjelfva sängen.

Hvarför motsätter jag mig denna förändring? Det är därför, att jag icke vill, att våra lagar skola ändras godtyckligt; och det land, som icke håller på sina lagar, men ändrar dem utan talande skäl endast på grund af framkastade meningar, står på en dålig grund i fråga om sin lagstiftning och kärleken till sin samhällsordning.

En ärad talare här till venster om mig har behagat framkomma med klagomål om lagstiftningens långsamhet här i Sverige. Om den ärade talaren ensam utgjorde Lag-Utskottet, vågar jag påstå, att, så kära lagförändringar synas vara för honom, han skulle afstyrka minst lika många förslag, som Lag-Utskottet gjort, kanhända många flera. Jag vågar därför betvifa, att lagstiftningen skulle föras ett steg längre fram äfven under hans vår-

Ändring af
30 § Konkurs-
lagen.
(Forts.)

dande och skyddande hand. Lagstiftning är ett ganska omfattande arbete och kan icke gå fort, och det är högst få, som der till äro kompetente, ty bättrar man på ett håll, kan man stjelpa på ett annat. Det fordras en genomträngande och djup inblick i förhållandena, då det rör verklig lagstiftning. Mitt hufvudskäl för afslag är, att jag önskar att lagförändringar icke vidtagas förr än det visas, att för dem, på hvilka lagen tillämpas, lidanden uppkommit. Jag bor sjelf på landet och har ganska god kännedom om förhållandena, men några klagomål i detta fall har icke kommit till min kännedom.

För min del vågar jag tillstyrka afslag å Lag-Utskottets nu framlagda förslag.

Herr Samzelius: Det är ju icke hvarje talare inom denna Kammare beskärdt att lyckas tillvinna sig sådan uppmärksamhet som den föregående talaren, så att hans yttranden kunna blifva riktigt uppfattade; men jag har vid åtskilliga andra tillfällen funnit att, då han och jag varit *öfverens* — och det har icke visat så sällan — han icke haft så svårt att uppfatta, hvad jag yttrat, som nu varit händelsen.

Han har nu fullkomligt misstagit sig om mitt yttrande. Jag har visst icke ifrågasatt, att denna Kammare icke visat medkänsla för arbetsklassen, utan jag har tvärtom sagt, att den alltid visat sådan, och att jag just därför väntade, att den äfven denna gång skulle gifva ett ytterligare prof derpå, just såsom den gjorde det, då den antog den nya Utsökningslagen vid 1877 års riksdag, och dervid medgaf, att vid utmätning finge undantagas nödiga arbetsredskap till värde af 75 kronor. En konkurs är ingenting annat än en generell utmätning, en utmätning af all gäldenärens egendom. Är det då icke rätt, att äfven vid en konkurs gäldenär må få åtnjuta samma rätt att undantaga en viss del af egendomen som vid utmätning? Den ärade talaren har sagt, att det icke vore styrkt något behof af förändringen. Men på hvad sätt skulle det vara styrkt? Skulle man taga två vittnen med sig och säga: vid den och der konkursen har det inträffat förhållanden, som visat, att en sådan förändrad lagbestämmelse varit önskelig? Det har likväl af trovärdiga personer bland ledamöterna i Lag-Utskottet blifvit ådagalagdt, att vid åtskilliga konkurser inom landets arbetande befolkning blifvit begångna rent utaf grymheter mot gäldenärer, och jag är säker på att, om den ärade talaren der varit borgenär, dylika grymheter der aldrig skulle hafva förelupit; ty jag är öfvertygad om, att hos honom klappar nog ett så varmt och deltagande hjerta, att han skulle varit den allra förste att låta en stackars gäldenär få hafva, utom nödiga gång- och sängkläder, äfven sina arbetsverktyg och sin säng i behåll. Men hvarföre icke då biträda stiftandet af en lag, som hindrar *andra* att begå handlingar, dem man *sjelf* icke har känsla att utföra. Det nämndes om "nödiga gång- och sängkläder", och han sade, att han vore tveksam, om icke dit skulle kunna hänföras äfven sängen. Nej, det står uttryckligen taladt allenast om "nödiga gång-

och sängkläder“ och ingenting annat, och de der små fordrings-
 egarne äro nog, i likhet med herrar auktionister, så stränga, att
 de taga ut det allra yttersta. Jag tviflar då på, att till “nödiga
 gång- och sängkläder“ kan höra annat, än hvad orden strängt
 angifva, och att dessa ord icke kunna hindra, att de till och med
 kunna taga vigselringen från gäldenären.

Här har vidare sagts: om förändringen varit behöflig, hvarför
 har den då icke vidtagits år 1877? Jo, helt enkelt därför, att det
 då handlade om att antaga en ny *utsökningslag*, men icke en ny
konkurslag. Tillhör det då icke lagstiftningen att söka bringa sy-
 stem och enighet i det hela? Då nu en motionär har framkommit
 med ett förslag i sådant syfte, är jag för min del honom därför
 tacksam. Det är ty värr många förslag, som Lag-Utskottet haft
 den ledsnaden att nödgas afstyrka. Jag är icke den förste att
 tillstyrka lagförändringar, det torde Herrarne känna, eller att till-
 styrka sådana i onödan; men om vid något tillfälle någon motio-
 när funnit anledning att göra en framställning om lagförändring
 och han för densamma anfört så goda skäl som i förevarande fall
 är händelsen, då är det mig ett nöje att i Utskottet understödja
 framställningen, så att den såsom lagförslag må framkomma till
 Kammaren; och jag hoppas i detta fall, att Kammaren delar Ut-
 skottets uppfattning, att denna framställning icke är så obetydlig,
 som åtskilliga talare velat låta påskina, ty den rör de mindre be-
 medlade, den rör massan af folket; och det är ingalunda någon
 obetydlig sak att i handling ådagalägga hvad som icke bör, hvad
 som icke får betviifas, nemligen att jemväl *denne* Kammare är ge-
 nomträngd af medkänsla för de mindre bemedlades väl.

Jag anhåller fortfarande om bifall till Utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes, enligt de derunder
 framställda yrkandena, propositioner, först på bifall till förevarande
 utlåtande och sedan på afslag derå, och förklarades den förra pro-
 positionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Justerades fem protokollsutdrag för detta sammanträde, hvar-
 efter Kammaren åtskildes kl. 2 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.